II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUUNTAVIIVAT,

annettu 11 päivänä toukokuuta 2000,

maksutasetta, valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista

(EKP/2000/4)

(2001/476/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä 'perussääntö') ja erityisesti sen 5.1, 12.1 ja 14.3 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Voidakseen suorittaa tehtävänsä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) on laadittava kattavat ja luotettavat kuukausittaiset, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset maksutasetilastot, kuukausittaiset valuuttavarannon kantatietoja koskevat tilastot ja vuosittaiset ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot, joista ilmenevät tärkeimmät euroalueen rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät, kun euroalueen jäsenvaltioita tarkastellaan yhtenä talousalueena.

(2) Perussäännössä edellytetään, että Euroopan keskuspankki (EKP) kerää kansallisten keskuspankkien avustuksella tarvittavat tilastotiedot joko toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta tai suoraan taloudellisilta toimijoilta EKPJ:n tehtävistä huolehtiakseen. Perussäännön 5.2 artiklassa määrätään, että kansalliset keskuspankit hoitavat, siinä määrin kuin mahdollista, 5.1 artiklassa kuvattuja tehtäviä.

(3) Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23 päivänä marraskuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2533/98 ([1]) johdanto-osan 12 kappaleen mukaan tiedonkeruujärjestelmien nykyisten rajoitusten vuoksi kustannustehokkuus voi edellyttää, että euroalueen alkuvuosina EKP:n tilastovaatimukset täytetään siirtymäjärjestelyjen avulla. Tämä saattaa merkitä erityisesti sitä, että yhtenä talousalueena pidettävän euroalueen jäsenvaltioiden ulkomaisia varantoja ja liiketoimia koskevat tilastotiedot voidaan laatia maksutaseen arvopaperisijoitusten ja niistä saatujen ja maksettujen pääomakorvausten ja ulkomaisen varallisuuden osalta kussakin euroalueen jäsenvaltiossa asuvien ja muissa maissa asuvien välisiä varantoja ja liiketoimia koskevien tietojen perusteella.

(4) Liiketoimia ja varantoja koskevat tilastotiedot, joita nykyisin kerätään kussakin euroalueen jäsenvaltiossa asuvien muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin kohdistuvista saamisista ja/tai veloista, tullaan myös talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkamisen jälkeen ilmoittamaan kansallisten vaatimusten tai vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti. Näitä tilastotietoja tarvitaan euroalueen alkuvuosina EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseen. Tämä ei johda siihen, että tietojen antamisesta tiedonantajien joukolle aiheutuva rasite kasvaa.

(5) EKP määrittää vuoden 2001 aikana vastapuolten lopullisen maantieteellisen erittelyn, jota edellytetään käytettävän niissä ulkomaista varallisuutta koskevissa tiedoissa, jotka on toimitettava näiden suuntaviivojen liitteessä III asetettuja toimitusaikoja noudattaen. EKP määrittää vuoden 2001 aikana maksetasetietojen toimitusajan ja niissä edellytettävän vastapuolten lopullisen maantieteellisen erittelyn.

(6) Vakiintuneiden kansallisten käytäntöjen mukaisesti varsinainen tiedonantajien joukko ei eräissä jäsenvaltioissa ilmoita tilastotietoja kansalliselle keskuspankille vaan jollekin toiselle toimivaltaiselle kansalliselle tilastoviranomaiselle. EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseksi näiden

([1]) EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien ja kyseisten muiden toimivaltaisten kansallisten tilastoviranomaisten on toimittava yhteistyössä keskenään, kuten säädetään maksutasetta, kansainvälistä valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 11 päivänä toukokuuta 2000 annetussa Euroopan keskuspankin suosituksessa EKP/2000/5 [1].

(7) Kansallisten keskuspankkien on toimitettava luottamuksellisia tilastotietoja EKP:lle siinä määrin ja niin yksityiskohtaisesti kuin on tarpeen EKPJ:n tehtävien suorittamiseksi. Luottamuksellisuutta koskevat säännökset on annettu asetuksen (EY) N:o 2533/98 8 artiklassa, ja niitä on täsmennetty maksutasetta ja ulkomaista varallisuusasemaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 1 päivänä joulukuuta 1998 annetuissa suuntaviivoissa EKP/1998/17 [2].

(8) On tarpeen kehittää menettely, jolla voidaan tehdä teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tehokkaalla tavalla, edellyttäen, että tällaisilla muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehykseen eikä lisätä tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta, ja menettelyä noudatettaessa on otettava huomioon EKPJ:n tilastokomitean näkemykset. Kansalliset keskuspankit voivat ehdottaa tällaisia teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tilastokomitean välityksellä.

(9) Tilastoinnin kehittyessä suuntaviivojen EKP/1998/17 ajan tasalle saattaminen on tarpeen. Samassa yhteydessä on tilaisuus tehdä tarvittavia teknisiä muutoksia.

(10) Perussäännön 12.1 ja 14.3 artiklan mukaisesti EKP:n suuntaviivat ovat osa yhteisön lainsäädäntöä,

ON HYVÄKSYNYT NÄMÄ SUUNTAVIIVAT:

1 artikla

Määritelmät

Näissä suuntaviivoissa tarkoitetaan

— 'rahaliittoon osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti,

— 'jossakin maassa asuvalla' yksikköä, jonka taloudellinen toiminta keskittyy pysyvästi tuon maan talousalueelle, kuten asetuksen (EY) N:o 2533/98 liitteessä A kuvataan,

— 'rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella' rahaliittoon osallistuvia jäsenvaltioita, kun niitä tarkastellaan yhtenä talousalueena,

— 'euroalueella' rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden muodostamaa talousaluetta ja EKP:tä,

— 'eurojärjestelmällä' euroalueen jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja ja EKP:tä,

— 'ulkomaisilla liiketoimilla' mitä tahansa liiketoimia, joilla luodaan euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella asuvien ja euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuvien välille saamisia tai velkoja tai maksetaan niitä takaisin joko kokonaan tai osittain, tai siirretään johonkin kohteeseen liittyvä oikeus niiden välillä; 'ulkomaiset varannot' tarkoittavat euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuviin kohdistuvien saamisten ja velkojen varantoja; ulkomaiset varannot käsittävät myös euroalueen jäsenvaltioissa asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolella, ja/tai euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella, sekä euroalueen jäsenvaltioissa asuvien omistaman monetaarisen kullan ja erityiset nosto-oikeudet (SDR); siinä määrin kuin on tarpeen arvopaperisijoitusten ja niistä saatujen/maksettujen pääomakorvausten laskemiseksi euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen kanavissa maksutasetilastoissa ja arvopaperisijoitusten laskemiseksi tämän talousalueen kattavissa ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissa, käsitteet 'ulkomaiset varannot' ja 'ulkomaiset liiketoimet' tulevat kuitenkin 31.12.2005 asti käsittämään myös euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liiketoimet ja varannot, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin.

— 'valuuttavarannolla' erittäin likvidejä jälkimarkkina- ja luottokelpoisia eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuviin, sekä kultaa, varanto-osuuksia Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja erityisiä nosto-oikeuksia (SDR),

— 'muilla valuuttamääräisillä saamisilla' eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, sekä muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuviin eivätkä täytä likvidiyttä sekä jälkimarkkina- ja luottokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä,

— 'varantoihin liittyvillä veloilla' eurojärjestelmän lyhyellä aikavälillä erääntyviä ennalta sovitun määräisiä ja ehdollisia nettositoumuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin eurojärjestelmän valuuttavaranto ja muut valuuttamääräiset saamiset,

— 'maksutaseella' tilastollista asetelmaa, jossa tarkastelun kohteena olevan jakson aikana tehdyt ulkomaiset liiketoimet esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,

— 'kansainvälisellä valuuttavarannolla' tilastollista asetelmaa, jossa eurojärjestelmän valuuttavaranto, muut valuuttamääräiset saamiset ja varantoihin liittyvät velat tiettynä päivänä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,

— 'ulkomaisella varallisuudella' tasetta, jossa ulkomaisten saamisten ja velkojen varannot tiettynä päivänä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä.

[1] Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.
[2] EYVL L 115, 4.5.1999, s. 47.

2 artikla

Kansallisten keskuspankkien tilastointivelvollisuudet

1. Kansallisten keskuspankkien on toimitettava EKP:lle ulkomaisia liiketoimia, valuuttavarantoa, muita valuuttamääräisiä saamisia, varastoihin liittyviä velkoja sekä ulkomaisia varastoja koskevat tiedot, joiden perusteella EKP voi laatia euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen aggregoidun maksutaseen ja sen kansainvälistä valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot.

2. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle näiden suuntaviivojen liitteiden I, II ja III mukaisesti, jotka perustuvat nykyisin noudatettaviin kansainvälisiin standardeihin ja erityisesti Kansainvälisen valuuttarahaston maksutasekäsikirjan viidenteen painokseen (IMF Balance of Payments Manual, jäljempänä 'BPM5').

3. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava siten, että maksutasetta koskevat tiedot toimitetaan kuukauden, neljännesvuoden ja vuoden pituisilta kalenterijaksoilta, kansainvälistä valuuttavarantoa koskevat tiedot tarkastelun kohteena olevan kuukauden viimeiseltä päivältä ja ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot tarkastelun kohteena olevan kalenterivuoden viimeiseltä päivältä.

3 artikla

Toimitusajat

1. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen kuukausittaisia pääeriä koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle viimeistään 30. pankkipäivänä (työajan loppuun mennessä) sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

2. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen yksityiskohtainen neljännesvuosittainen erittely on toimitettava EKP:lle kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat.

3. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen aggregoidun maksutaseen vuosittaiset tiedot on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat. Tiedot on toimitettava samalla tavoin eriteltyinä kuin neljännesvuosittaiset tiedot.

4. Kansainvälistä valuuttavarantoa koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle kolmen viikon kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

5. Ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle yhdeksän kuukauden kuluessa siitä vuoden viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat.

6. Kansallinen tietojenkeruu on järjestettävä siten, että näissä toimitusajoissa pysytään.

4 artikla

Toimitustapa

1. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle sellaisessa muodossa, että ne täyttävät näiden suuntaviivojen liitteessä IV esitetyt vaatimukset.

2. Kansallisten keskuspankkien tulee käyttää EKPJ:n tiedonsiirtoverkkoa ('ESCB-Net') EKP:n edellyttämien maksutasetilastojen sekä kansainvälistä valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen toimittamiseksi sähköisessä muodossa. Sähköisessä muodossa olevien tilastotietojen vaihtoa varten on kehitetty tilastosanomamuoto 'Gesmes/CB'. Tämä toimitustapaa koskeva vaatimus ei estä käyttämästä jotakin muuta tapaa välittää tilastotietoja EKP:lle ennalta sovittuna varamenettelynä.

5 artikla

Tilastotietojen laatu

1. Kansallisten keskuspankkien tulee seurata EKP:lle toimitettavien tilastotietojen laatua ja luotettavuutta tämän kuitenkaan vaikuttamatta näiden suuntaviivojen liitteessä V määriteltyihin EKP:n seurantatehtäviin.

2. Seurantaan saattaa kuulua se, että kansalliset keskuspankit lähettävät EKP:lle tilastotietojen tarkistuksia, joiden tarkoituksena on ensiksikin saada tilastotietoja koskevat viimeiset havainnot mukaan aineistoon ja tällä tavoin parantaa tilastotietojen laatua; toiseksi tarkistuksilla pyritään takaamaan, että eri pituisten tilastointiajanjaksojen maksutaseiden erät ovat mahdollisimman tarkoin keskenään yhdenmukaiset.

6 artikla

Yksinkertaistettu muutosmenettely

EKP:n johtokunta voi tehdä teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tilastokomiteaa kuultuaan, edellyttäen, että tällaisilla muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehykseen eikä lisätä tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta.

7 artikla

Loppusäännökset

1. Näillä suuntaviivoilla korvataan suuntaviivat EKP/1998/17.

2. Nämä suuntaviivat on osoitettu euroalueen jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille.

3. Nämä suuntaviivat tulevat voimaan 11 päivänä toukokuuta 2000.

4. Nämä suuntaviivat julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 11 päivänä toukokuuta 2000.

EKP:n neuvoston puolesta

Willem F. DUISENBERG

LIITE I

EUROOPAN KESKUSPANKIN TILASTOVAATIMUKSET

1 **Maksutasetilastot**

Euroopan keskuspankki EKP edellyttää, että maksutasetilastotiedot toimitetaan kolmella eri raportointitiheydellä, kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain; tilastot kattavat vastaavanpituiset kalenterijaksot. Tilastotietojen on oltava mahdollisimman yhdenmukaisia muiden rahapolitiikan harjoittamista varten toimitettavien tilastotietojen kanssa.

1.1 *Maksutaseen kuukausittaiset tiedot — pääerät*

Tavoite

Tavoitteena on laatia euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen kuukausittainen maksutase, josta ilmenevät tärkeimmät rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät.

Vaatimukset

On olennaisen tärkeää, että tilastotiedot soveltuvat käytettäviksi euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen laskennassa.

Rahapolitiikan harjoittamista ja valuuttaoperaatioita varten EKP tarvitsee maksutasetilastoista kuukausittain vain pääeriä koskevat tiedot (ks. liitteen II taulukko 1). Koska kuukausittaisia pääeriä koskevien tietojen toimitusaika on lyhyt, koska tiedot ovat hyvin pitkälle aggregoituja ja koska niitä käytetään rahapolitiikan harjoittamisessa ja valuuttaoperaatioissa, voidaan pakottavissa tapauksissa sallia jonkin verran poikkeamista kansainvälisistä ohjeista (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 2 kohta). Kirjaamiskäytännön ei tarvitse olla täysin suoriteperusteinen. Euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit voivat EKP:n kanssa niin sovittuaan toimittaa vaihtotase- ja rahoitustasetiedot kassaperusteisina. Myös ennusteet tai alustavat tiedot hyväksytään, jos muunlaisia tietoja ei toimitusajan lyhyyden vuoksi ole saatavilla.

Kussakin pääerässä vaaditaan erittely saamisiin ja velkoihin (tai, vaihtotaseen erien ollessa kyseessä, tuloihin ja menoihin). Yleisesti ottaen tästä seuraa, että euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien on eriteltävä ulkomaiset liiketoimet niihin, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, ja niihin, jotka kohdistuvat euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolelle, ja näiden erittelyjen on oltava keskenään yhdenmukaisia. Kun euroalueen jäsenvaltioiden määrässä tapahtuu muutoksia, euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien on muutettava euroalueen kokoonpanon määritelmää siitä päivästä lukien, jona muutos tapahtuu. Aikaisemmilta ja uusilta euroalueen jäsenvaltioilta pyydetään niiden luotettavimmat arviot laajennettua euroaluetta koskevista historiatiedoista.

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoituksia koskevien kuukausittaisten tietojen aggregointi olisi mielekästä, on erotettava toisistaan euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat liiketoimet ja kaikissa muissa maissa asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat liiketoimet. Tämän erittelyn aikaansaamiseksi on tärkeää selvittää erikseen, onko arvopaperin liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoitusten saamisissa liiketoimet lasketaan aggregoimalla ilmoitetut ulkomailla asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin kohdistuvat liiketoimet. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoitusten veloissa liiketoimet lasketaan yhdistämällä euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin kohdistuvat nettomääräiset liiketoimet.

Arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin sovelletaan vastaavia tilastovaatimuksia ja aggregaattien laskutapaa.

1.2 *Neljännesvuosi- ja vuosimaksutase*

Tavoite

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen neljännesvuosi- ja vuosimaksutaseen tarkoituksena on antaa yksityiskohtaisempia tietoja ulkomaisten liiketoimien tarkempaa analyysiä varten. Näistä tilastoista saadaan tietoja erityisesti rahoitustasetta sekä Euroopan yhteisöjen komission (Eurostat) kanssa yhteistyössä julkaistavaa yhteistä EU:n/euroalueen maksutasetta varten. Maksutasetilastojen rahataloudellinen esitys täydentää rahapoliittista analyysia, ja tällöin perustana on erittely sektoreittain.

Vaatimukset

EKP:n edellyttämät neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset maksutasetilastot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisissä ohjeissa esitettyjen standardien mukaisia (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 2 kohta). EKP:n edellyttämien neljännesvuosittaisten ja vuosittaisten tilastotietojen erittely on liitteen II taulukossa 2. Pääomansiirtoja ja rahoitustasetta koskevat erityiset yhdenmukaistetut EU:n käsitteet ja määritelmät on esitetty näiden suuntaviivojen liitteessä III.

Neljännesvuosittaisen/vuosittaisen vaihtotaseen erittely on samankaltainen kuin kuukausittaisen vaihtotaseen. Tavarat, palvelut ja tulonsiirrot esitetään vain pääerinä. Tuotannontekijäkorvaukset eritellään tarkemmin.

Rahoitustaseessa yksinkertaistetaan BPM5:een sisältyvien Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) vakiokomponenttien vaatimusta muiden sijoitusten osalta mm. poistamalla taseen kummaltakin puolelta erittely lainoihin ja talletuksiin, poistamalla maturiteettierittely ja muuttamalla erittelyn esitystapaa (ts. sektorit ovat etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:n mukainen, mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla.

Jäsenvaltioiden edellytetään esittävän neljännesvuosittainen ja vuosittainen maksutasetilasto eriteltynä muihin euroalueen jäsenvaltioihin kohdistuviin liiketoimiin ja kaikkiin muihin ulkomaisiin liiketoimiin. Kuten kuukausittaisissa tilastoissa, myös neljännesvuosi- ja vuositilastoissa arvopaperisijoitukset on eriteltävä toisaalta euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskeviin ja toisaalta kaikissa muissa maissa asuvien liikkeeseen laskemia ariopapereita koskeviin. Sama pätee arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin.

Pääomakorvaukset edellytetään suoriteperusteisesti vain euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen neljännesvuosittaista maksutasetta varten. Kansantalouden tilinpidon kansainvälistä suositusta noudatellen BPM5:ssä suositellaan, että korot kirjattaisiin suoriteperusteisesti. Tämän suosituksen noudattaminen vaikuttaa sekä vaihtotaseeseen (pääomakorvauksiin) että rahoitustaseeseen.

2 **Kansainvälinen valuuttavaranto**

Tavoite

Tavoitteena on laatia kuukausittain laskelma euroalueen kansallisten keskuspankkien ja EKP:n valuuttavarannosta, muista valuuttamääräisistä saamisista ja varantoihin liittyvistä veloista noudattaen IMF:n ja Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) (yhteistä) valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallia. Nämä tiedot täydentävät euroalueen maksutaseeseen ja ulkomaista varallisuutta koskeviin tilastoihin sisältyviä valuuttavarantotietoja.

Vaatimukset

Euroalueen valuuttavaranto koostuu erittäin likvideistä, jälkimarkkina- ja luottokelpoisista EKP:n hallussa olevista saamisista ja euroalueen kansallisten keskuspankkien hallussa olevista saamisista, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin ja ovat valuuttamääräisiä (eli muita kuin euromääräisiä) sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR). Niihin saattaa sisältyä johdannaissopimusten varantoja. Valuuttavaranto lasketaan bruttoperusteisena eikä siihen liittyviä velkoja nettouteta. Euroalueen jäsenvaltioilta edellytettyjen tietojen erittely on esitetty liitteessä II, taulukon 3 osassa I.A.

Eurojärjestelmän valuuttamääräiset saamiset, jotka eivät ole tämän määritelmän mukaisia, nimittäin euroalueen jäsenvaltioissa asuviin kohdistuvat saamiset sekä euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa asuviin kohdistuvat saamiset, jotka eivät täytä likvidiyttä sekä jälkimarkkina- ja luottokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä, sisältyvät kansainvälistä valuuttavarantoa koskevan tilaston erään ”muut valuuttamääräiset saamiset” (liite II, taulukon 3 osa I.B).

Euromääräisiä saamisia euroalueen ulkopuolella asuvilta ja euroalueen jäsenvaltioiden hallussa pitämiä valuuttamääräisiä talletuksia ei pidetä valuuttavarantona; tällaiset määrät kirjataan ”muihin sijoituksiin”, jos ne kuvaavat saamisia euroalueen ulkopuolelta.

Lisäksi liitteen II taulukon 3 osissa II—IV esitetään tiedot eurojärjestelmän valuuttavarantoon ja muihin valuuttamääräisiin saamisiin liittyvistä ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista nettositoumuksista lyhyellä aikavälillä eli niin sanotuista ”valuuttavarantoon liittyvistä veloista”.

3 **Ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot**

Tavoite

Tavoitteena on laatia koko euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkomainen nettovarallisuuslaskelma rahapolitiikan ja valuuttamarkkinoiden analysointia varten. EKP tarvitsee ulkomaista varallisuutta koskevista tilastoista kalenterivuoden lopun varantotietoja. Näitä tilastotietoja voidaan käyttää apuna myös maksutaseen virtatietojen laadinnassa.

Vaatimukset

EKP:n edellyttämät ulkomaista varallisuutta koskevat tilastotiedot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisissä ohjeissa esitettyjen standardien mukaisia (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 2 kohta). EKP laskee koko euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkomaisen varallisuuden. Sen erittely on esitetty liitteessä II, taulukossa 4.

EKP saattaa edellyttää neljännesvuosittain raportoitavaksi tiettyjä eriä, joilla on erityistä merkitystä rahapolitiikan harjoittamisen kannalta. Erityisesti tämä koskee sellaisia muiden sijoitusten eriä, joita ilmoitetaan tällä hetkellä neljännesvuosittain BIS:lle sen kansainvälistä pankkitoimintaa koskevia tilastoja varten.

Ulkomainen varallisuus osoittaa varantotiedot tarkasteluajanjakson lopussa arvostettuna jakson lopun hintoihin. Osa varannon arvon muutoksesta tarkasteluajanjaksona johtuu liiketoimista, jotka on kirjattu maksutaseeseen. Osa tietyn jakson alun ja lopun välisistä varantotietojen muutoksista johtuu saamisten ja velkojen hintojen muutoksesta. Jos varannot on kirjattu muiden valuuttojen kuin ulkomaisen varallisuuden laadintavaluutan määräisinä, myös valuuttakurssien muutokset muiden valuuttojen suhteen vaikuttavat näiden varantojen arvoon. Muista kuin edellä mainituista syistä johtuvia muutoksia varannon arvossa pidetään muina arvostuserinä.

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen virta- ja varantotietojen asianmukainen yhteensovittaminen edellyttää, että hinnoista, valuuttakurssien muutoksista ja muista arvostuseristä johtuvat arvonmuutokset esitetään erikseen.

Talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkaessa nämä muutokset esitetään käytännön syistä kuitenkin yhteissummana (saman otsakkeen alla) ja ulkomainen varallisuus lasketaan nettoperusteisena aggregoimalla kansalliset tiedot. Lisäksi voidaan soveltaa erityissääntöjä oman pääoman arvostamiseen suorissa sijoituksissa, etenkin kun on kyse noteeraamattomista osakkeista.

Ulkomaisen varallisuuden sisältö vastaa mahdollisimman tarkoin neljännesvuosi- tai vuosimaksutaseen virtatietoja. Käsitteet, määritelmät ja erittelyt ovat niin ikään vastaavanlaiset kuin neljännesvuosi- tai vuosimaksutaseessa. Ulkomaista varallisuutta koskevia tietoja on tarkasteltava mahdollisimman pitkälle yhdessä muiden tilastojen, kuten raha- ja pankkitilastojen, rahoitustilinpidon sekä kansantalouden tilinpidon kanssa. Varantotiedot kattavat Euroopan komission (Eurostat) keräämät tiedot suorien sijoitusten varannoista.

Ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusten saamiset laaditaan euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemien osakkeiden ja lyhyt- ja pitkäaikaisten velkapapereiden omistuksiin liittyvien pelkkien vuoden lopun varantotietojen perusteella, kukin ryhmä eriteltynä erikseen. EKP:n tilastotietovaatimukset ovat täysin yhdenmukaisia IMF:n koordinoituun arvopaperisijoituskyselyyn sisältyvien vaatimusten kanssa.

LIITE II

VAADITTAVAT ERITTELYT

Taulukko 1

Euroalueen maksutaseen kuukausittaiset pääerät

	Tulot	Menot	Netto
I **Vaihtotase**			
Tavarat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Palvelut	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Tuotannontekijäkorvaukset			
Palkansaajakorvaukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Pääomakorvaukset			
— suorat sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— arvopaperisijoitukset	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— muut sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Tulonsiirrot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
II **Pääomansiirrot**	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
III **Rahoitustase**			
Suorat sijoitukset			euroalueen ulkopuoliset
Ulkomaille			euroalueen ulkopuoliset
— oma pääoma			euroalueen ulkopuoliset
— uudelleen sijoitetut voitot			euroalueen ulkopuoliset
— muu pääoma			euroalueen ulkopuoliset
Tilastoivaan maahan			euroalueen ulkopuoliset
— oma pääoma			euroalueen ulkopuoliset
— uudelleen sijoitetut voitot			euroalueen ulkopuoliset
— muu pääoma			euroalueen ulkopuoliset
Arvopaperisijoitukset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Osakkeet	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Velkapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Johdannaiset			kansalliset
Muut sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— pitkäaikaiset sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lyhytaikaiset sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset		euroalueen ulkopuoliset
Muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Valuuttavaranto	euroalueen ulkopuoliset		euroalueen ulkopuoliset

"euroalueen ulkopuoliset"	tarkoittaa euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvia liiketoimia (arvopaperisijoitusten saamisten yhteydessä viitataan liikkeeseenlaskijoiden kotimaahan).
"euroalueen sisäiset"	tarkoitaa ulkomaisia liiketoimia euroalueen sisällä.
"kansalliset"	tarkoittaa kaikkia jossakin euroalueen jäsenvaltiossa asuvien suorittamia ulkomaisia liiketoimia (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosaldon yhteydessä).

Taulukko 2

Euroalueen neljännesvuosi- ja vuosimaksutase

	Tulot	Menot	Netto
I **Vaihtotase**			
Tavarat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Palvelut	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Tuotannontekijäkorvaukset			
Palkansaajakorvaukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Pääomakorvaukset			
— suorat sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— osingot ja uudelleen sijoitetut voitot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— korot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— arvopaperisijoitukset	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— osingot	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— korot	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset		kansalliset
— muut sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Tulonsiirrot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
II **Pääomansiirrot**	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
	nettosaamiset	nettovelat	netto
III **Rahoitustase**			
Suorat sijoitukset			euroalueen ulkopuoliset
Ulkomaille			euroalueen ulkopuoliset
— oma pääoma			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset
— uudelleen sijoitetut voitot			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset
— muu pääoma			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset
Tilastoivaan maahan			euroalueen ulkopuoliset
— oma päämoma			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset
— uudelleen sijoitetut voitot			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset
— muu pääoma			euroalueen ulkopuoliset
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			euroalueen ulkopuoliset
ii) muut sektorit			euroalueen ulkopuoliset

	Tulot	Menot	Netto
Arvopaperisijoitukset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Osakkeet	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	—	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	—	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Velkapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Johdannaiset			kansalliset
i) rahaviranomaiset			kansalliset
ii) julkisyhteisöt			kansalliset
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			kansalliset
iv) muut sektorit			kansalliset
Muut sijoitukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— kauppaluotot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— kauppaluotot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
Valuuttavaranto	euroalueen ulkopuoliset		
Monetaarinen kulta	euroalueen ulkopuoliset		
Erityiset nosto-oikeudet	euroalueen ulkopuoliset		
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	euroalueen ulkopuoliset		
Valuuttasaamiset	euroalueen ulkopuoliset		
— käteisvaluutta ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset		
— rahavirannomaiset	euroalueen ulkopuoliset		
— rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset		

	Tulot	Menot	Netto
— Arvopaperit	euroalueen ulkopuoliset		
— osakkeet	euroalueen ulkopuoliset		
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset		
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset		
— johdannaiset	euroalueen ulkopuoliset		
Muut saamiset	euroalueen ulkopuoliset		

Taulukko 3

Eurojärjestelmän kuukausittainen valuuttavaranto; euroalueen valuuttavarantoon liittyvät velat

I **Virallinen valuuttavaranto ja muut valuuttamääräiset saamiset (likimääräinen markkina-arvo)**

A *Virallinen valuuttavaranto*

1. valuuttavaranto (vaihdettavina valuuttoina)
   a) kaikki arvopaperit
      — arvopaperit, joiden liikkeeseenlaskijoiden päätoimipaikka on euroalueella
   b) valuutat ja talletukset yhteensä
      i) muissa kansallisissa keskuspankeissa, Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS) ja IMF:ssä
      ii) ulkomailla sijaitsevissa pankeissa, joiden päätoimipaikka on euroalueella
      iii) euroalueen ulkopuolella sijaitsevissa pankeissa, joiden päätoimipaikka on euroalueen ulkopuolella
2. varanto-osuus IMF:ssä
3. erityiset nosto-oikeudet
4. kulta (mukaan lukien kultatalletukset ja kultaswapit)
5. muu valuuttavaranto
   a) johdannaiset
   b) lainat muille euroalueen ulkopuolella asuville kuin pankeille
   c) muut

B *Muut valuuttamääräiset saamiset*

a) arvopaperit, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
b) talletukset, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
c) lainat, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
d) johdannaiset, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
e) kulta, joka ei kuulu viralliseen valuuttavarantoon
f) muut

II **Valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavat ennalta sovitun määräaikaiset nettositoumukset lyhyellä aikavälillä (nimellisarvoon)**

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittäin (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli 3 kuukautta mutta enintään vuoden
1. Valuuttamääräiset lainat, arvopaperit ja talletukset				
— maksut euroalueelta (–) pääoma				
korko				
— maksut euroalueelle (+) pääoma				
korko				
2. Kotimaan valuutta vastaan tehtyjen valuuttatermiinien ja -futuurien saamis- ja velkakannat yhteenlaskettuna (ml. koron- ja valuutanvaihtosopimusten (termiinipäät)				
a) valkakannat (–)				
b) saamiskannat (+)				
3. Muut (eriteltävä)				
— takaisinostosopimuksiin (repo) liittyvät maksut euroalueelta (–)				
— takaisinmyyntisopimuksiin (relserve repo) liittyvät maksut euroalueelle (+)				
— kauppaluotot (–)				
— kauppaluotot (+)				
— muut velat (–)				
— muut saamiset (+)				

III **Valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavat ehdolliset nettositoumukset lyhyellä aikavälillä (nimellisarvoon)**

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittäin (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli 3 kuukautta mutta enintään vuoden
1. Ehdolliset valuuttamääräiset velkasitoumukset				
a) vuoden kuluessa erääntyvien lainojen vakuuksina olevat takaukset				
b) muut vastuusitoumukset				
2. optioita sisältävät valuuttamääräiset arvopaperit (joukkolainat, jotka sisältävät myyntioption)				
3. Nostamattomat ehdoitta käytössä olevat luottolimiitit, joiden myöntäjänä ovat				
a) muut kansalliset rahaviranomaiset, BIS, IMF ja muut kansainväliset organisaatiot				
— muut kansalliset rahaviranomaiset (+)				
— BSI (+)				
— IMF (+)				
b) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (+)				
c) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (+)				
4. Nostamattomat ehdoitta käytössä olevat luottolimiitit, jotka on myönnetty				
a) muille kansallisille rahaviranomaisille, BIS:lle, IMF:lle tai muille kansainvälisille organisaatioille				
— muut kansalliset rahaviranomaiset (+)				
— BIS (–)				
— IMF (–)				
b) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (–)				
c) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (–)				
5. Kotimaan valuuttaa vastaan tehtyjen valuuttaoptioiden saamis- ja velkakannat yhteenlaskettuna				
a) velkakannat				
i) ostetut myyntioptiot				
ii) myydyt osto-optiot				
b) saamiskannat				
i) ostetut osto-optiot				
ii) myydyt myyntioptiot				
Lisätietoja: In-the-money-optiot				
1) Voimassa olevaan valuuttakurssiin				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
2) + 5 % (5 %:n heikkeneminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
3) – 5 % (5 %:n vahvistuminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
4) + 10 % (10 %:n heikkeneminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
5) – 10 % (10 %:n vahvistuminen)				
a) velkannat				
b) saamiskannat				
6) Muut (eriteltävä)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				

IV **Lisätiedot**

1. Normaalilla aikataululla raportoitavat:
   a) ulkomaisiin valuuttakursseihin sidotut lyhytaikaiset kotimaan rahan määräiset velat
   b) valuuttamääräiset rahoitusinstrumentit, joiden maksut suorittaan muuten kuin valuttamääräisinä (esim. kotimaisen rahan määräisinä)
      — valuuttatermiinit, joissa kohde-etuutena olevaa valuuttaa ei toimiteta (vaan maksut suoritetaan yleensä kotimaan rahan määräisinä)
         i) velkakannat
         ii) saamiskannat
      — muut instrumentit
   c) vakuudet
      — valuuttavarantoon kuuluvat
      — muihin valuuttamääräisiin saamisiin kuuluvat
   d) arvopaperien takaisinosto- ja lainaussopimukset
      — osaan I kuuluvat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
      — osaan I kuulumattomat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
      — osaan I kuuluvat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
      — osaan I kuulumattomat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
   e) johdannaisiin liittyvät saamiset (netto, arvostettu markkinahintaan)
      — termiinit
      — futuurit
      — swapit
      — optiot
      — muut
   f) johdannaiset (termiinit, futuurit tai optiosopimukset), joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli vuoden ja joiden vakuuksiin voidaan pyytää muutoksia (margin call)
      — yhteenlaskettu termiinien ja futuurien valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat (ml. koron- ja valuutanvaihtosopimusten termiinipäät)
         i) velkakannat
         ii) saamiskannat
      — yhteenlaskettu optioiden valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat
         i) velkakannat
            — ostetut myyntioptiot
            — myydyt osto-optiot
         ii) saamiskannat
            — ostetut osto-optiot
            — myydyt myyntioptiot

2. Harvemmin (esim. kerran vuodessa) raportoitavat:
   a) valuuttavarannon valuuttajakauma (ryhmitetään)
      — SDR-koriin kuuluvat valuutat
      — SDR-koriin kuulumattomat valuutat

Taulukko 4

Euroalueen vuosittainen ulkomainen varallisuus

	Saamiset	Velat	Netto
I **Suorat sijoitukset**			euroalueen ulkopuoliset
Ulkomaille	euroalueen ulkopuoliset		
— oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	euroalueen ulkopuoliset		
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset		
ii) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset		
— muu pääoma	euroalueen ulkopuoliset		
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset		
ii) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset		
Tilastoivaan maahan		euroalueen ulkopuoliset	
— oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot		euroalueen ulkopuoliset	
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)		euroalueen ulkopuoliset	
ii) muut sektorit		euroalueen ulkopuoliset	
— muu pääoma		euroalueen ulkopuoliset	
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)		euroalueen ulkopuoliset	
ii) muut sektorit		euroalueen ulkopuoliset	
II **Arvopaperisijoitukset**			
Osakkeet	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	—	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	—	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
Velkapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset/sisäiset	kansalliset	
III **Johdannaiset**			
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
IV **Muut sijoitukset**			
i) rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset

	Saamiset	Velat	Netto
ii) julkisyhteisöt	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— kauppaluotot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
iv) muut sektorit	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— kauppaluotot	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— lainat/käteinen ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
— muut saamiset/velat	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset	euroalueen ulkopuoliset
V **Valuuttavaranto**			
Monetaarinen kulta	euroalueen ulkopuoliset		
Erityiset nosto-oikeudet	euroalueen ulkopuoliset		
Varanto-osuus IMF:ssä	euroalueen ulkopuoliset		
Valuuttasaamiset	euroalueen ulkopuoliset		
— käteisvaluutat ja talletukset	euroalueen ulkopuoliset		
— rahaviranomaiset	euroalueen ulkopuoliset		
— rahalaitokset (pl. keskuspankit)	euroalueen ulkopuoliset		
— Arvopaperit	euroalueen ulkopuoliset		
— osakkeet	euroalueen ulkopuoliset		
— joukkolainat	euroalueen ulkopuoliset		
— rahamarkkinapaperit	euroalueen ulkopuoliset		
— johdannaiset	euroalueen ulkopuoliset		
Muut saamiset	euroalueen ulkopuoliset		

Vuoden 1999 lopun ja vuoden 2000 lopun ulkomaista varallisuuta koskevat tiedot tarkoittavat ”kansallisia tietoja”.

”euroalueen ulkopuoliset”	tarkoittaa euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvia liiketoimia (avopaperisijoitusten saamisten yhteydessä viitataan liikkeeseenlaskijoiden kotimaahan).
”euroalueen sisäiset”	tarkoittaa ulkomaisia liiketoimia euroalueen sisällä.
”kansalliset”	tarkoittaa kaikkia jossakin euroalueen jäsenvaltiossa asuvien suorittamia ulkomaisia liiketoimia (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosaldon yhteydessä).

LIITE III

KÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ, JOITA KÄYTETÄÄN EUROOPAN KESKUSPANKILLE RAPORTOITAVISSA MAKSUTASETTA, KANSAINVÄLISTÄ VALUUTTAVARANTOA JA ULKOMAISTA VARALLISUUTTA KOSKEVISSA TILASTOISSA

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen aggregoituja ulkomaisia liiketoimia ja varantoja koskevien tilastojen laatiminen olisi mielekästä, on määritelty käsitteet ja määritelmät, joita käytetään maksutasetta (tuotannontekijäkorvauksia, pääomansiirtoja ja rahoitustasetta), kansainvälistä valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissa. Käsitteitä ja määritelmiä koskevat vaatimukset perustuvat Implementation Package -tilastointiohjeeseen (julkaistu heinäkuussa 1996) ja eräisiin muihin Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston hyväksymiin asiakirjoihin. Käsitteitä ja määritelmiä laadittaessa on käytetty lähteenä tällä hetkellä käytössä olevia kansainvälisiä standardeja, kuten esim. Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutasesuosituksia (BPM5, IMF:n / Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimalli). Tärkeimmät yhdenmukaistusehdotukset on lueteltu seuraavassa. Lisätietoja saa aihetta koskevista raporteista, joiden viitenumerot on mainittu sulkeissa otsikon jälkeen. Raportteja, joihin viitataan, ei katsota osaksi näiden suuntaviivojen tekstiä.

1 Tietyistä eristä käytettävät käsitteet ja määritelmät

1.1 *Pääomakorvaukset (ST/SC/BP/INCO9801)*

Määritelmä:

Pääomakorvaukset ovat kotimaassa asuvan talousyksikön ulkomaisista rahoitussaamisista saamia korvauksia sekä vastaavasti ulkomailla asuvan talousyksikön tilastoivaan maahan kohdistuvista rahoitussaamisista saamia korvauksia.

Sisältö:

Pääomakorvauksiin sisältyvät suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista ja muista sijoituksista saadut ja maksetut korvaukset sekä valuuttavarannosta saadut tulot. Kuukausittaisia pääeriä sekä neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia maksutasetietoja koskevat vaatimukset noudattavat pääosin BPM5:ssä määriteltyä IMF:n vakiokomponenttiluokitusta. Tärkein ero on siinä, että EKP ei edellytä suorien sijoitusten erän "Osingot ja uudelleen sijoitetut voitot" erittelyä voitonjakoon perustuviin korvauksiin ja muihin korvauksiin.

Kirjausajankohta:

Korot tilastoidaan suoriteperusteisesti (tätä ei edellytetä kuukausittaisessa tilastoinnissa). Osingot kirjataan siitä päivästä, jona ne tulevat maksettaviksi.

1.2 *Pääomansiirrot (STA/WGS/BOP/CAPITAL96)*

Määritelmä:

Määritelmän mukaan pääomansiirroissa ilmoitetaan pääomansiirrot sekä ei-tuotettujen reaalisten varojen (muiden kuin rahoitusvarojen) hankinnat ja vähennykset. Tulonsiirrot on kirjattava vaihtotaseeseen.

Sisältö:

Pääomansiirtojen vakiokomponentteihin kuuluu sektorierittely julkisyhteisöihin ja muihin sektoreihin sekä näiden sektoreiden tarkat erittelyt. EKP kerää pääomansiirtoja koskevat tiedot yhteissummana, jota ei tarvitse eritellä. Tulonsiirtojen ja pääomansiirtojen erottaminen toisistaan on tärkeää; yleensä erottaminen riippuu käytännössä siitä, miten vastaanottava maa käyttää ko. siirtoa.

1.3 *Suorat sijoitukset (STA/WGS/BOP/DI95)*

Määritelmä:

Kun sijoittajan suora omistusosuus yrityksen pääomasta on vähintään 10 prosenttia sijoittajalla on kansainvälisten standardien (IMF/OECD) mukaan pitkäaikainen intressi sijoitussuhteeseen, joten kyseessä on suora sijoitussuhde. Tähän kriteeriin perustuva suhde voi vallita suoraan kahden talousyksikön välillä tai välillisesti siten, että jokin kolmas talousyksikkö on suorassa sijoitussuhteessa kahteen muuhun. Tästä syystä useiden toisiinsa liittyvien yritysten välillä voi olla suora sijoitussuhde riippumatta siitä, miten monimutkaisia niiden keskinäiset omistussuhteet ovat. Se voi ulottua myös epäsuoriin suhteisiin, kuten suorien sijoitusyhteisöjen tytäryhtiöihin, näiden tytäryhtiöihin, osakkaisiin sekä sisaryhtiöihin.

Sisältö:

Konsernin sisäiset erityisyksiköt (Special purpose entities, SPE) lasketaan tavanomaisiksi suoriksi sijoittajiksi ja/tai suoriksi sijoitusyhteisöiksi. Sellaisissa euroalueen jäsenvaltioissa, joissa tätä suositusta ei voida noudattaa, keskuspankit ilmoittavat erityisyksikköjä koskevat tiedot erikseen. Jotta vältyttäisiin poikkeamilta tilastoissa, suorat sijoitukset kirjataan IMF:n ja Eurostatin/OECD:n ohjeita noudattaen sijoittajan ja sijoituskohteen välisen omistussuhteen suuntaa koskevan periaatteen mukaisesti. Jotta uudelleen sijoitettujen voittojen kirjaus olisi yhdenmukaista, laskutavasta ja kirjausajankohdasta on sovittu. Konsernin sisäiset liiketoimet mukaan lukien kauppaluotot, katsotaan suorien sijoitusten pääomaksi.

1.4 *Arvopaperisijoitukset (STA/WGS/BOP/PORT95)*

Määritelmä:

Euroalueen arvopaperisijoitukset sisältävät i) osakkeet ja ii) joukkolainojen tai rahamarkkinapapereiden muodossa olevat velkapaperit, ellei niitä ole pidettävä suorina sijoituksina tai valuuttavarantona. Johdannaiset samoin kuin takaisinostosopimukset ja JVK-lainaus eivät kuulu arvopaperisijoituksiin.

Sisältö:

Osakkeet kattavat kaikki instrumentit, jotka edustavat saamista yhtiöiden siitä arvosta, joka pää jäljelle, kun kaikkien velkojien saamiset on otettu huomioon. Osakkeet, etuoikeutetut osakkeet, osakkuudet tai vastaavat asiakirjat ovat yleensä osoituksena osakepääoman omistuksesta. Sijoitusrahastojen rahasto-osuudet ja niitä koskevat liiketoimet luetaan myös käsitteen piiriin.

Joukkolainat ovat periaatteessa arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on yli vuoden ja jotka yleensä antavat haltijalleen i) ehdottoman oikeuden kiinteään rahamääräiseen tuloon tai sopimusperusteiseen vaihtelevaan rahamääräiseen tuloon (koronmaksu ei riipu velallisen saamista tuloista) ja ii) ehdottoman oikeuden kiinteämääräiseen pääoman takaisinmaksuun tiettynä päivänä tai tiettyinä päivinä.

Toisin kuin joukkolainat, rahamarkkinapaperit ovat arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään vuosi. Ne antavat yleensä haltijalleen ehdottoman oikeuden saada määrätty kiinteä rahasumma tiettynä päivänä. Rahamarkkinapapereilla käydään yleensä kauppaa järjestäytyneillä markkinoilla nimellisarvon alittavaan hintaan, jolloin diskonttaus riippuu korosta ja jäljellä olevasta maturiteetista.

Kirjausajankohta:

Liiketoimet kirjataan silloin, kun sekä velkoja että velallinen kirjaavat ko. saamisen ja velan omaan kirjanpitoonsa (BPM5:n mukaan).

Maksutaseessa sovellettavaa täysin suoriteperusteista kirjaustapaa koskevista suosituksista on sovittu (STA/WGS/BOP/ACC9711). Pääomakorvaukset edellytetään suoriteperusteisesti vain euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia maksutasetilastoja varten. Maksutaseen kuukausittaisten pääerien kirjaamiskäytännön ei tarvitse olla täysin suoriteperusteinen.

1.5 *Johdannaiset (huhtikuu 1997, lokakuu 1997, huhtikuu 1998; STA/WG/BOP/SG59802)*

Määritelmä:

Johdannaiset ovat johonkin tiettyyn rahoitusinstrumenttiin, indeksiin tai hyödykkeeseen kytkettyjä rahoitusinstrumentteja, joiden avulla voidaan rahoitusmarkkinoilla käydä kauppaa tietyillä rahoitukseen liittyvillä riskeillä. Johdannaisliiketoimia käsitellään erillisinä liiketoimina eikä osana niiden taustalla mahdollisesti olevien liiketoimien arvoa.

Sisältö:

Optioiden, futuurien, swapien, valuuttatermiinien, luottojohdannaisten ja sulautettujen johdannaisten liiketoimet ja varannot kirjataan maksutaseeseen, kansainväliseen valuuttavarantoon ja ulkomaiseen varallisuuteen.

Sopimuksen alussa maksettavien palautettavien marginaalimaksujen katsotaan olevan muutoksia talletuksissa, ja ne kirjataan muihin sijoituksiin, jos ne voidaan eritellä.

Muiden marginaalimaksujen kirjaaminen riippuu siitä, minkä tyyppinen marginaali on kyseessä: optiotyyppiset marginaalimaksut katsotaan periaatteessa muutoksiksi talletuksissa ja ne kirjataan muihin sijoituksiin, jos ne voidaan eritellä. Futuurityyppiset ei-palautettavat marginaalimaksut katsotaan periaatteessa johdannaisliiketoimeksi, ja ne kirjataan johdannaisiin.

Optioissa koko preemio (eli option osto-/myyntihinta ja laskennallinen palvelumaksu) kirjataan johdannaisiin.

Korkojohdannaisiin liittyvien maksujen nettovirrat kirjataan johdannaisiin.

Sulautetut johdannaiset kirjataan yhdessä niiden taustalla olevien rahoitusinstrumenttien kanssa, eikä niitä kirjata ja arvosteta erikseen maksutasetilastoissa, kansainvälisessä valuuttavarannossa ja ulkomaisessa varallisuudessa.

Erityyppisten luottojohdannaisten luokittelusta päätetään tapauskohtaisesti. Johdannaiset arvostetaan markkinahintaan.

Kirjausajankohta:

Johdannaisliiketoimet kirjataan ajanjaksolle, jolla sekä velkoja että velallinen kirjaavat ko. saamisen ja velan omaan kirjanpitoonsa (BPM5:n mukaan). Koska eräisiin johdannaisiin liittyvien saamis- ja velkavirtojen erottaminen toisistaan on käytännössä vaikeaa, kaikki euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseeseen kuuluvat johdannaisliiketoimet kirjataan toistaiseksi siihen nettoperusteisesti. Ulkomaiseen varallisuuteen kuuluvat johdannaisiin liittyvät saamis- ja velkavarannot kirjataan bruttoperusteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, jotka kuuluvat valuuttavarantoon ja kirjataan nettoperusteisesti.

1.6 *Muut sijoitukset (STA/WG/BOP/OTH95)*

Määritelmä:

Muut sijoitukset määritellään jäännöseräksi, johon kuuluvat kaikki sellaiset liiketoimet, jotka eivät kuulu suoriin sijoituksiin, arvopaperisijoituksiin, johdannaisiin tai valuuttavarantoon.

Sisältö:

Muut sijoitukset sisältävät kauppaluotot, lainat / käteisen ja talletukset sekä muut saamiset/velat (BPM5:n mukaan).

Targetin kautta suoritettujen operaatioiden maksuista johtuvat kansallisten keskuspankkien väliset saldot ja liiketoimet kirjataan nettoperusteisesti rahaviranomaisten muihin sijoituksiin kuuluvien lainojen ja talletusten vastaavaapuolella.

Repojen (takaisinostosopimukset), sell/buy-back-sopimusten ja JVK-lainauksen kirjaamisessa maksutaseeseen noudatetaan pääperiaatteena pankkien kirjanpitokäytäntöä eikä ”omistusoikeuden luovutusta” koskevaa periaatetta. Jos hyväksyttyä kansainvälistä kirjanpitokäytäntöä ei ole, sovitaan EKP:n kanssa yhteisesti noudatettavasta käytännöstä, joka täyttää tilastointitarpeet. Tästä suosituksesta seuraa, että aidot repot, sell/buy-back-sopimukset ja JVK-lainaus kirjataan vakuudellisiksi luotoiksi.

Kirjausajankohta:

”Omistusoikeuden luovutusta”, ”maksupäivää” ja ”arvopäivää” koskevat periaatteet ovat kaikki IMF:n suositusten mukaisia.

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostamaa talousaluetta koskevat aggregoidut tiedot saataisiin yhdenmukaisiksi, lainoja ja talletuksia ei eritellä sektoreiden sisällä eikä myöskään maturiteettien mukaan. Neljännesvuosittain ja vuosittain ilmoitettavissa tiedoissa käytetään sektoreittaista erittelyä, joka vastaa IMF:n vakiokomponentteja. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tarkempia erittelyä kansallisissa tilastoissa.

Kuukausittaisissa pääerissä pankkisektorin lyhyt- ja pitkäaikaisten sijoitusten virtatiedot on ilmoitettava erikseen.

1.7 *Valuuttavaranto*

Määritelmä:

BPM5:n suositusten mukaisesti euroalueen valuuttavaranto koostuu erittäin likvideistä, jälkimarkkina- ja luottokelpoisista EKP:n hallussa olevista ja euroalueen kansallisten keskuspankkien hallussa olevista euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvista valuuttamääräisistä (ei-euromääräisistä) saamisista sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR). Näihin liittyviä EKP:n ja kansallisten keskuspankkien saamisia, jotka eivät ole tämän määritelmän mukaisia, eli euromääräisiä saamisia euroalueen ulkopuolelta ja valuuttamääräisiä saamisia euroalueelta, esimerkiksi euroalueella oleviin rahalaitoksiin tehtyjä valuuttamääräisiä talletuksia, ei käsitellä euroalueen valuuttavarantona ao. tilastoissa. Myöskään euroalueen jäsenvaltioiden julkisyhteisöjen hallussa pitämiä valuuttamääräisiä talletuksia ei pidetä valuuttavarantona.

Sisältö:

Euroalueen valuuttavarantoa koskevat liiketoimet esitetään euroalueen maksutaseessa ja valuuttavarantoa koskevat kantatiedot ulkomaista varallisuutta kuvaavassa tilastossa. Tietojen esittämisessä noudatetaan BPM5:n mukaista vakiokomponenttiluokitusta, joskin IMF:n hyväksymän mallin mukaan johdannaiset esitetään erikseen. Ulkomaista varallisuutta kuvaavassa tilastossa valuuttavarannon, mukaan lukien kultavarat, arvostuksessa käytetään tilastointiajankohdan markkinahintaa. Euroiksi muuntamisessa käytetään tilastointiajanjakson viimeisen päivän päätöskursseista laskettuja markkinoiden keskikursseja; valuuttavarantoihin liittyvät liiketoimet on kirjattava maksutaseeseen tapahtumahetken markkinahintaan ja muutettava euroiksi tapahtumahetken markkinakursseja käyttäen. Valuuttavarannosta saadut tulot, mukaan lukien velkapapereiden varantotalletuksista saadut korkotulot, kirjataan pääomakorvausten kohtaan "muut sijoitukset", ja kirjaus tehdään suoriteperusteisesti ainakin neljännesvuosittain. Valuuttavaranto lasketaan maksutasetilastoissa ja ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissa bruttoperusteisesti nettouttamatta varantoihin liittyviä velkoja; poikkeuksena tästä johdannaiset, jotka kirjataan nettoperusteisesti.

Näkemys siitä, että käytettävissä oleva varanto saattaisi antaa paremman kuvan maan kyvystä täyttää valuuttamääräiset velvoitteensa kuin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissa käytetty bruttomääräinen varanto, on saanut merkittävästi tukea, ja se on omaksuttu IMF:n yhtenäistetyssä tilastojen julkaisukäytännössä (SDDS eli Special Data Dissemination Standard). Jotta voitaisiin laskea käytettävissä oleva varanto, bruttomääräistä varantoa koskevia tietoja on täydennettävä muita valuuttamääräisiä saamisia ja varantoihin liittyviä velkoja koskevilla tiedoilla. Eurojärjestelmän (bruttomääräistä) valuuttavarantoa koskevia kuukausitietoja täydennetään siten tiedoilla muista valuuttamääräisistä saamisista ja tiedoilla valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavista ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista nettositoumuksista lyhyellä aikavälillä luokiteltuina jäljellä olevan maturiteetin mukaan. Lisäksi edellytetään vuosineljänneksittäin valuuttavarannon valuuttajakauman erittelemistä kahteen erään, SDR-koriin kuuluvien valuuttojen määräiseen ja muiden valuuttojen määräiseen.

Yksittäisistä eristä monetaarisen kullan pitäisi pysyä ennallaan kaikissa kultaan liittyvissä käänteisoperaatioissa (kultaswapit, -repot, -lainat ja -talletukset). Valuuttamääräisten arvopapereiden takaisinostosopimukset lisäävät käteisen lainan ottajana olevan keskuspankin valuuttavarannon kokonaismäärää, koska takaisinostosopimuksen kohteena olevat arvopaperit säilyvät edelleen taseessa; takaisinmyyntisopimusten (reverse repo) osalta käteisen lainan antajana oleva rahaviranomainen ei rekisteröi mitään muutoksia valuuttavarannon kokonaismäärään, jos euroalueen ulkopuolinen vastapuoli on toinen rahaviranomainen tai rahoituslaitos, koska saamista käteisen lainan ottajalta pidetään tällöin osana valuuttavarantoa.

2 **Maantieteellisen erittelyn toteuttaminen (STA/WGS/BOP/GE096)**

Maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen maantieteellisiin erittelyihin liittyvät ongelmat ratkaistaan vaiheittain. Tilastointivaatimukset voidaan täyttää käymällä läpi kolme toinen toistaan vaativampaa vaihetta. Arvopaperisijoituksiin, niistä saatuihin ja maksettuihin pääomakorvauksiin sekä johdannaisiin on syvä kiinnittää erityistä huomiota:

2.1 *Yleiset määräykset (koskevat kaikkia maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden eriä — jäljempänä esitetyin poikkeuksin)*

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen kansalliset nettomääräiset liiketoimet/varannot.

Sovellettu vuodesta 1999 lähtien ulkomaisessa varallisuudessa.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuviin liiketoimiin/varantoihin liittyvät tulot ja menot tai nettosaamiset ja nettovelat (maksutase) / saamiset ja velat (ulkomainen varallisuus) lasketaan erikseen yhteen.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat liiketoimet/varannot eritellään.

Sovellettu maksutaseessa tammikuusta 1999 lähtien.

Ulkomaisessa varallisuudessa alettava soveltaa viimeistään syyskuun lopussa 2002 vuoden 2001 lopun tietoihin.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset jäsenvaltioiden tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

Ulkomaisessa varallisuudessa alettava soveltaa viimeistään syyskuun lopussa 2004 vuoden 2003 lopun tietoihin.

2.2 *Arvopaperisijoitukset*

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen arvopaperisijoitusten kansalliset nettomääräiset liiketoimet/varannot.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Arvopaperisijoitusten saamiset muodostetaan laskemalla yhteen nettomääräiset liiketoimet/varannot sijoituksista ulkomailla asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Arvopaperisijoitusten velat muodostetaan konsolidoimalla kansallisten velkojen nettomääräiset liiketoimet/varannot ja liiketoimet/varannot sijoituksista euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Arvopaperisijoitusten saamisten liiketoimet/varannot eritellään euroalueen jäsenvaltiossa asuvien liikkeeseen laskemien euroalueen arvopapereiden liiketoimiin/varantoihin ja muiden arvopapereiden liiketoimiin/varantoihin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on tunnistettava arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkojen liiketoimina/varantoina on ilmoitettava vain kansallisten nettomääräisten liiketoimien/varantojen yhteismäärä.

Ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusten varannot laaditaan euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin osakkeisiin ja lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkapapereihin kohdistuvien sijoitusten vuoden lopun kantatietojen perusteella, missä hyödynnetään sitä, että EKP:n asettamat tilastovaatimukset ovat täysin yhdenmukaisia IMF:n koordinoituun arvopaperisijoituskyselyyn osallistumiseen liittyvien vaatimusten kanssa.

Sovellettu arvopaperisijoitusten liiketoimia koskevissa tiedoissa tammikuusta 1999 lähtien.

Alettava soveltaa arvopaperisijoitusten varantotiedoissa viimeistään syyskuun 2002 lopussa vuoden 2001 lopun tietoihin.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa kaksi, paitsi että euroalueen ulkopuoliset liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti (erittely tässä vaiheessa määrittelemättä) saamispuolella. Velkapuolella euroalueen ulkopuolisia liiketoimia/varantoja ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihe 3 koskee vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista liiketoimien tilastointia ja vuosittaista varantojen tilastointia.

Alettava soveltaa arvopaperisijoitusten varantotiedoissa (vain saamispuolella) viimeistään syyskuun lopussa 2004 vuoden 2003 lopun tietoihin.

2.3 *Arvopaperisijoitusten tuotot*

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen kansallisista arvopaperisijoituksista saatujen ja niistä maksettujen pääomakorvausten liiketoimet.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemista saamispuolelle kirjatuista arvopapereista saatujen pääomakorvausten tulot. Konsolidoidaan kansallisiin nettovelkoihin liittyvät pääomakorvauksiin sisältyvät menot ja euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saadut pääomakorvauksiin sisältyvät tulot.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Eritellään arvopaperisijoituksista saatujen pääomakorvausten tulot euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista ja muissa maissa asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saatuihin korvauksiin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkoihin liittyvistä korvauksista on ilmoitettava vain kansallisten liiketoimien/varantojen yhteismäärä.

Sovellettu tammikuusta 2000 lähtien.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten, keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset tulot on eriteltävä maantieteellisesti. Menopuolella euroalueen ulkopuolisia pääomakorvausten liiketoimia ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihetta 3 edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

2.4 *Johdannaiset*

Liiketoimet

Vaihe 1:

Euroalueen ulkopuolisten vastapuolten kanssa suoritettavista johdannaisliiketoimista vaaditaan vain nettoperusteinen esitys.

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset liiketoimet.

Varannot

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset varannot.

Sovellettu vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Johdannaisten euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat nettovarannot lasketaan erikseen yhteen saamis- ja velkapuolella.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueen jäsenvaltioissa asuvien keskinäiset varannot ja muissa valtioissa asuviin (euroalueen ulkopuolisiin) kohdistuvat varannot on eriteltävä erikseen joko markkinoiden sijainnin perusteella, jos mahdollista, tai OTC -johdannaisten osalta tosiasiallisen vastapuolen perusteella.

Alettava soveltaa viimeistään syyskuun 2002 lopussa vuoden 2001 lopun tietoihin.

Vaihe 3:

Euroalueen ulkopuolisten kanssa tehtyjen johdannaissopimusten varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

3 **Luokittelu institutionaalisen sektorin mukaan euroalueen aggregaateissa**

Euroalueen aggregaattien sektorikohtainen erittely kattaa rahaviranomaiset, julkisyhteisöt, rahalaitokset ja muut sektorit.

Rahaviranomaiset

Euroalueen tilastojen sektori ”rahaviranomaiset” käsittää eurojärjestelmän eli EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit.

Julkisyhteisöt

Euroalueen tilastojen sektori ”julkisyhteisöt” vastaa kyseiselle sektorille SNA 93:ssa ja EKT 95:ssä annettua määritelmää ja sisältää siis seuraavat yksiköt:

— valtionhallinto,

— osavaltio-/aluehallinto,

— paikallishallinto,

— sosiaaliturvarahastot.

Muut rahalaitokset kuin rahaviranomaiset

Tämä sektori vastaa raha- ja pankkitilastojen rahalaitossektoria (pl. rahaviranomaiset). Se sisältää

i) luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, eli yritykset, jotka liiketoimintanaan vastaanottavat yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja (mukaan lukien pankin joukkovelkakirjojen myyntiin yleisölle liittyvät tuotot) ja myöntävät luottoja omaan lukuunsa; ja

ii) kaikki muut euroalueen rahoituslaitokset, jotka liiketoimintanaan vastaanottavat talletuksia ja/tai talletusten läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Muut sektorit

Euroalueen tilastojen luokka ”muut sektorit” sisältää erilaisia institutionaalisia yksiköitä, eli pääasiassa

i) muut rahalaitokset, jotka eivät kuulu rahalaitosten määritelmän piiriin, kuten sijoitusrahastot, joita ei ole pidettävä rahamarkkinarahastoina, kiinteistösijoituslaitokset, arvopaperivälittäjät, kiinnitysluottolaitokset, vakuutusyhtiöt, eläkerahastot ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset; sekä

ii) muut kuin rahoituslaitokset, kuten julkiset ja yksityiset yritykset, kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja kotitaloudet.

LIITE IV

TILASTOTIETOJEN TOIMITTAMINEN EUROOPAN KESKUSPANKKIIN

Euroopan keskuspankin (EKP) tarvitsemien tilastotietojen vaihto tapahtuu EKPJ:n tiedonsiirtoverkon (”ESCB-Net”) kautta. EKPJ:n sisäisessä tietojenvaihdossa käytetään aina samaa käsitteellistä tietomallia.

Kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa seuraavia suosituksia, jotta varmistettaisiin, että tiedonkulku toimii tyydyttävästi erityisesti seuraavien seikkojen osalta:

— Aukottomuus: Kansallisten keskuspankkien on lähetettävä kaikki edellytetyt aikasarjat. Jos sarjoja ei lähetetä tai jos raportoidaan tilastointiin kuulumattomia sarjoja, raportointi katsotaan puutteelliseksi. Jos jokin havainto puuttuu, puuttuva havainto merkitään vastaavalla tilakoodilla. Jos aikasarjaan sisältyvään alaerään tehdään korjauksia, tarkistussääntöjä sovelletaan koko maksutaseeseen.

— Etumerkkikäytäntö: Kansallisten keskuspankkien on noudatettava tiedonsiirrossaan sovittua merkkikäytäntöä kaikkien EKP:lle ja Euroopan komissiolle (Eurostat) lähetettävien tietojen osalta. Merkkikäytännön mukaan vaihtotaseen ja pääomansiirtojen tulot ja menot merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaldot lasketaan ja raportoidaan erotuksena tulot miinus menot. Rahoitustaseessa nettosaamisten vähennys / nettovelkojen kasvu merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaamisten kasvu / nettovelkojen vähennys merkitään miinusmerkillä. Nettosaldot lasketaan ja raportoidaan summana saamisten nettomuutos plus velkojen nettomuutos.

  Toimitettaessa tietoja ulkomaisesta varallisuudesta nettopositiot on laskettava ja raportoitava erotuksena saamispositio miinus velkapositio.

— Tilastotietojen laskentayhtälöt: Ennen kuin kansalliset keskuspankit toimittavat tilastotiedot EKP:lle, niiden on suoritettava kaikki niille jaetuissa, pyynnöstä saatavilla olevissa tarkistussäännöissä vaaditut tarkistukset.

LIITE V

TILASTOJEN LAATIMISMENETELMIEN SEURANTA

EKP tulee seuraamaan maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen laatimismenetelmiä sekä euroalueen jäsenvaltioiden yleisesti käyttämiä käsitteitä ja määritelmiä. Seuranta tapahtuu samassa yhteydessä kun Euroopan unionin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevia tilastointimenetelmiä käsittelevää asiakirjaa ”European Union Balance of Payments / International investment position statistical methods” (B.O.P. Book / maksutasekirja) päivitetään sekä puolivuosittain tehtävissä katsauksissa.

Maksutasekirjassa on kaikille EU-maille tarkoitettua tietoa maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen rakenteesta. Siinä on yksityiskohtaisia kuvauksia tiedonkeruumenetelmistä, käsitteistä ja määritelmistä sekä tietoa poikkeuksista, joita kussakin jäsenvaltiossa on tehty maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastotietojen sovituista määritelmistä.

Maksutasekirjaa päivitetään vuosittain tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Puolivuosittain tehtävä katsaus on osa maksutasekirjan päivitysmenettelyä. Katsaus perustuu EKP:n neuvoston hyväksyttäviksi tuleviin raportteihin, jotka koskevat pääomakorvausten ja rahoitustaseen käsittelyä maksutaseeseen ja ulkomaiseen varallisuuteen liittyvissä tilastoissa. Katsauksen avulla EKP pystyy arvioimaan sille toimitettujen maksutasetilastojen laatua.